

ชื่อเรื่อง ไทยโชนง: การอนุรักษ์ผ้าโบราณเพื่อสืบสานอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์
ชื่อผู้วิจัย ภูเนตุ จันทรจิต และคณะ
ปีที่วิจัย 2555

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากประชากร คือชาวไทยโชนงในจังหวัดเพชรบุรี สุพรรณบุรีและนครปฐม ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ 30 คน กลุ่มผู้นำ 30 คน และกลุ่มองค์กร 30 คน โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบเสวนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผ้าและลายผ้าโบราณของชาติพันธุ์ไทยโชนง 2) เพื่อศึกษาการอนุรักษ์ผ้าโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโชนง 3) เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ผ้าโบราณเพื่อการสืบสานอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไทยโชนง

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) ไทยโชนง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์การแต่งกายด้วยผ้าย้อมสีครามเข้ม มีผ้าและลายผ้าโบราณที่สืบทอดมาแต่บรรพชน คือ ผ้าซิ่นตาหมี ซิ่นแดงโม เสื้อฮีและผ้าเปี้ยว ส่วนลวดลายโบราณ พบว่า เป็นลายที่ผลิตด้วยกรรมวิธีการทอปะและปัก ลายทอ ได้แก่ ลายปู ลายหอประสาท ลายหอแก้วหอคำ ลายรูปลิง และลายแดงโม ลายปะ ได้แก่ ลายเสื้อฮี ส่วนลายปักจะเป็นลายสายรุ้ง ลายข้าวหลามตัด ลายดอกแปด ลายขาปัว ลายดอกแวน 2) ไทยโชนง มีการอนุรักษ์ผ้าหลายรูปแบบ คือ การจัดแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับชาติพันธุ์ ในลักษณะเป็นพิพิธภัณฑ์ชุมชน การสร้างอุทยาน ซึ่งเป็นบทบาทของครอบครัว ที่มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมผ้าให้กับบุตรหลาน และการสร้างเครือข่าย โดยใช้ันทนาการและการละเล่นเป็นสื่อกลางในการรวมคน รวบรวมกิจกรรม เพื่อสืบสานการแต่งกายเชิงอนุรักษ์ 3) ไทยโชนง มีแนวทางการอนุรักษ์ผ้าและลายผ้าโบราณ เพื่อสืบสานอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์โดยวิธีการสืบสานผ้า ซึ่งประกอบด้วย การเลือกลาย การลอกลาย การย้อมไหม และการทอ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับทำให้ผ้าฟื้นคืนชีพใหม่ แต่คงลักษณะผ้าและลายแบบเดิมเอาไว้ และวิธีการสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับผ้าและลายผ้าชุมชนประกอบด้วย ฐานข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับผ้า ปรีศนาคำสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมผ้า วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้า และประวัติเกี่ยวกับผ้าและลวดลายผ้า

คำสำคัญ: ไทยโชนง การอนุรักษ์ ผ้าโบราณ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์